

giveren: Du maa ikke af saadanne Laantagere tage mere end 4 pCt., men den paabyder ikke Laangiveren at anvende sin Capital til den Art af Ublaas. Ved en saadan Betragtning troer jeg, at vi ganske naturligt komme til at see, hvad der for en stor Deel af Landets Bedkommende vil være den nærmeste Anledning til den Frygt, som Spørgsmaalet om Rentefodens Frigivelse vækker. Jeg kan ikke ganske i de brugte Ord tiltræde, hvad den nævnte sidste Taler hittede, at denne Frygt fornemmelig bliver næret af dem, som have mindst Indsigt i Pengeforholdene og Pengemarkedets Tilstand. Jeg vilde snarere udtrykke det lidt anderledes og sige: Frygten er fortrinnsvis fremherskende i de Egne, hvor Besidderne af smaa Capitaler begynde at faae Dinene op for disse Capitalers frugtbareste Anvendelse. I de Egne af Landet, hvor en Deel Smaacapitaler, spredte paa mange Hænder, have været ublaante i mindre Eiendomme, og hvor de sidste Mars Pengeforhold, navnlig den strenge Overgang, Landet gjennemgik under Pengekrisen, har henledet Eiernes Opmærksomhed paa, at Pengene til givne Tider med Billighed kunne give en høiere Rente end 4 pCt., i disse Egne, hvor det af den nævnte Grund vil blive Tilfældet, at ikke saa Besiddere af mindre Capitaler, ved at forhøre sig hos Kjøbstadbanker, Sparekasser og lignende faae at vide, at de kunne anbringe deres Penge til mere end 4 pCt., og derfor drage dem ud af de faste Eiendomme, der troer jeg, at Frygten fornemmelig vil opstaae. Naar man imidlertid vil see nøiere paa Forholdene, troer jeg ogsaa man vil kunne indsee, at det just der viser sig, at Laantagerne, de der skulde Prioriteter i faste Eiendomme, ere meget lidt tjente med en hvilkensomhelst lav Fastfættelse af Renten af saadanne Laan, naar Lovgivningen ikke tillige kan paabyde, at de og de Capitaler skulde staae til deres Raadighed, thi ellers vil en fastsat lav Rentefod meget let og lidt efter lidt med Nødvendighed føre til Et af To; enten vil den, der søger Prioritetslaan, være udelukket fra at faae det, eller ogsaa nødes han til at omgaae Loven; men enhver Omgaaen af Loven medfører en Risiko for Laangiveren, og denne Risiko vil han da have betalt, foruden den Rente, han vil have. Af den Grund troer jeg, at man i og

for sig maa sige, det er idetmindste min inderste Overbeviisning, at dette Lovforslag om Frigjørelse af Rentefoden vil være i Laantageres velforstaede Interesse, og jeg lægger til, at jeg troer, at enhver brat Overgang vil være forhindret ved Bestemmelsen om, at visse betydelige Capitalmasser endel Aar skulde være udelukkede derfra. Jeg maa imidlertid med Hensyn til dette sidste Punkt bede det Spørgsmaal vel paaagtet: Er denne Bestemmelse egentlig retfærdig; naar vi betænke, at Overformynderrerne her i Landet administrere, jeg veed ikke, om det er 30 eller 50 Millioner, men i ethvert Fald er det mange Millioner; at Statskassen har udestaaende som Laan i faste Eiendomme vel mellem 5 og 10 Millioner, og at Livsfor sikringsanstalten har udestaaende paa samme Maade nogle Millioner, og at altsaa disse saaledes udestaaende Capitaler ved Lovforslaget ere udelukkede fra at benytte den frie Rentefod, og af hvilke det derfor vel tør antages, at Regjeringen ikke vil give sig selv eller vedkommende Bestyrelse Bemyndigelse til at tage høiere Procent; naar det saaledes er Tilfældet, hvad enten Loven gaaer igjennem eller ikke, at det maa antages for høist rimeligt, at disse store Capitaler endnu i 10 Aar kun ville erholde en Rente af 4 pCt., saa spørger jeg: er det egentlig billigt imod de Umyndige, der have Capitaler staaende i Overformynderriet, at udelukke dem fra Nydelsen af den fulde Værdi, som disse Capitaler have; er det billigt mod alle stattehyndende Borgere i Staten, at Statens Capitaler, thi den maa have Capitaler staaende i Reserverfond og mange andre Ting, ikke skulde nyde høiere Rente end 4 pCt. Den Betænkning, jeg skulde have imod Loven, er derfor den: om det er retfærdigt og billig, at udelukke disse store Kapitaler fra at erholde en høiere Rente. Men jeg skal gjerne indrømme, at det kan være rigtigt at gjøre denne Opoffrelse, og at det Gode, der vilde opnaaes ved den frie Rentefod, ikke vilde være for dyrt kjøbt, naar dette Offer kunde frie os for de Følger, som unyttige Uengstelser kunne medføre; thi det burde dog endnu, saa saa Aar efter Pengekrisen, være i vor Erindring, at unyttige Uengstelser kunne medføre unødvendige Pengeopoffrelser, og derved lede til betydelige Tab.